

HRVATSKI glasnik

Godina XVII, broj 23

7. lipnja 2007.

cijena 100 Ft

Foto: Tímea Horvat



17. Dani Hrvatov u Bizonji

Komentar

Heroji

Lip je konac majuša i početak junija. Potresljiv, ganut do suz, dužnost živih prema palim, poginulim junakom. Ove dane svi oni ki držu malo za sebe, najzad gledaju u prošlost. U bolnu prošlost. Ugri toga imaju dost u daljnjoj povijesti, a Hrvatom je izmirila sudbina strašno poglavlje na skok blizinu. Ovi dani zvonu u čast herojev i na spomin-svetačnosti. Preštímamo onim ki su pali u I. ali u II. svitskom boju na frontu, odnosno na pragu domovine. Dužni ali nedužni. Krivi ali prezgrišni. Junaki. Vitezi, dajući ono najdraže na ovom svitu što nek človik dati more. Ki zna kako su umrli na stranjskom gruntu, jesu li imali svojih pet minutov da još jednoč čeznu, zajauču za onim što su si ostavili daleko u poznatom, neizbrisljivo, u bistrom umu? Prošli su u boj po diktatu iz odzgor, prošli su jer su je zvali silom, ili uprav dobrovoljno. To je gor vik ovako bilo. S Danom herojev smo jednako nosili srce na trianonska spomin-mjesta, pred simbole tragedije cijeloga ugarskoga naroda. Da ov datum za naša zapadnougarska hrvatska naselja bio manje tragični nego za ona sela na sjeveru, jugu i istoku, to moremo zahvaliti ondašnjim stanovnikom, vjernim Ugrom hrvatske, nimške riči ki su javno i glasno vanstali polag domovine i zahtijevali povratak svojih sel k ovomu orsagu. Onoj zemlji ka je umjesto slavlja malo za tim podilila ovomu području četrdesetljetni „zatvor“ iz drota, od graničarov strogo kontroliranu zonu prez zemlje, vinograda i luga. Čiji su onda oni heroji ki su umrli od tuge da ne moru u ovom žitku već viditi svoje omiljene kraje, susjede, kušati novo vino u k Austriji prikopčenoj Gori? Jesu li heroji oni farniki, učitelji, peljači ki su agitirali stanovnike za vjeru uz Ugarsku, a med njimi nijedan nij umro prirodnom smrću? Koji su vekši heroji, ki su ostavili za vrime velike ugarske revolucije 1956. ljeta orsag i prošli u emigraciju od straha, želje ili volje za osiguranjem sriće, egzistencije ili oni ki su ostali doma pak su probuvali sazidati ono što i dandanas nij sazidano? Ki su zapravo naši heroji? Nek oni ki su minuli, ke moremo pametiti u ljeti jednoč, kad njev kip mutno nam zablista negde u svisti? Kade su heroji danas? Jesu li med nami ali su nas njevi duhi čisto napustili? Vjerujem da takovi i sada koracaju med nami. Nek danas se ne šika „u velikoj međučlovičjoj uljudnosti“ te viteške (negda-negda i svakidašnje, još zvanaredne) pojave upametzeti. Laglje nam je pod jakim pritiskom vrimena, bluda, samouvjerenosti nje u zanemarmetati, pokriti, oduravati ali omalovažavati. To je današnji pristup k herojem ...

-Tiho-

„Glasnikov tjedan“

Ima tjedana kad se u politici ubrzano događaju sastanci, sastanak za sastankom na najvišoj razini. Tako je bilo i u protekla dva tjedna. Predsjednike državnih samouprava 13 nacionalnih i etničkih manjina primio je najprije predsjednik Republike László Sólyom, u Šandorovoj palači, kako bi se između ostaloga porazgovaralo o osobi budućeg ombudsmana za nacionalne i etničke manjine čije ime Parlamentu na prihvaćanje predlaže predsjednik Republike. Uz ime kandidata kojeg je predložio László Sólyom, državni predsjednici manjina iznijeli su i svoj prijedlog. Prošli četvrtak predsjednica mađarskoga Parlamenta Katalin Szili na radni sastanak pozvala je predsjednike državnih samouprava kako bi, između ostaloga, porazgovarali o aktualnim pitanjima među kojima je i neriješeno pitanje parlamentarnoga zastupstva manjina. Dogovoreno je utemeljenje Narodnosnoga foruma koji bi imao zadaću platforme usuglašavanja interesa između Vlade, parlamentarnih frakcija i manjinskih predstavnika dok se parlamentarno zastupstvo manjina ne riješi. Događaji su to koji su obilježili manjinsku političku scenu u Mađarskoj. Čarobna riječ i u manjinskoj politici, gledajući iz aspekta Manjinskoga zakona i zakona na koji on upućuje, jest „megoldható“, može biti riješeno. Naravno, ako postoji volja. Ali, na žalost, u praksi se često događa da se po vlastitom habitusu upravo zbog nedorečenosti i nepreciznosti



pravne norme i ostavljene mogućnosti njezina subjektivnog interpretiranja rješavaju mnoga pitanja. Na manjinskoj političko-medijskoj konferenciji istaknuto je kako manjine na javnoj televiziji, 13 nacionalnih i etničkih manjina imaju 14 sati programa mjesečno, kako postoji poseban radijski kanal za manjine MR4 te kako se manjinski listovi, novine (nemaju sve manjine tjednike, tek Slovaci, Srbi, Nijemci, Rumunji, Hrvati, Slovenci) financiraju iz Vladina proračuna iz kojega se njihovi troškovi financiraju u iznosu od 2/3 ukupnih troškova. Što je s ostalom 1/3 i zajamčenim pravom manjina na medijski prostor, u ovom slučaju pisani? I državne samouprave mogu raspolagati vremenom i donositi odluke u svezi s programom u elektronskim javnim medijima, ali u praksi to zapravo ne funkcionira. Treba početi stvari nazivati i definirati imenom, kazao je predsjednik Slovačke državne samouprave, i ima pravo jer umjesto nas to nitko drugi neće učiniti. Postojeći zakonski sadržaj nema jasnih odrednica, pravna norma bez sadržaja neprimjenjiva je u praksi. Čulo se i kako manjine nemaju/ne poznaju ciljanu publiku. Ne znam kako je govornik mislio, ali promatrajući iz kuta tjednika koji uređujem, mi i te kako imamo ciljanu publiku jer znamo svako ime našega pretplatnika. Koliko je to imena? Broj nije važan kada se radi o pravu.

Branka Pavić Blažetin



Katalin Szili 30. svibnja u Parlamentu je primila predsjednike manjinskih državnih samouprava

Aktualno

Što prije utemeljiti Narodnosni forum



Susret predsjednika 13 državnih te etničkih i manjinskih samouprava s predsjednicom mađarskoga Parlamenta Katalin Szili, 30. svibnja, drugi je po redu sastanak toga tipa. Prijašnji se zbilo lani. U Parlamentu na radnome sastanku i razgovoru našli su se državni predsjednici manjinskih samouprava, među njima i predsjednik Skupštine Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp, koji su imali priliku u svome kratkom izlaganju upoznati predsjednicu Parlamenta s njihovim problemima, planovima i zadaćama.

Predsjednica Parlamenta je izjavila kako je na sastanku donijeta zajednička odluka što skorijeg utemeljenja Narodnosnog foruma, po uzoru na forum koji imaju predstavnici

Mađara u karpatskome bazenu, u kojem bi svoje predstavnike imali Vlada, parlamentarne frakcije i predsjednici manjinskih samouprava. Sastanci toga foruma, prema planovima, trebali bi biti redoviti i biti mogućnost za dijalog o strateškim pitanjima etničkih i nacionalnih manjina u Mađarskoj.

Između ostaloga Katalin Szili naglasila je kako je prošlo već 15 godina, a još uvijek se nije uspjelo učiniti ništa glede parlamentarnoga zastupstva manjina u Mađarskoj, pa bi i ovaj forum mogao imati ulogu predstavljanja interesa manjina dok se pitanje njihova parlamentarnoga zastupstva ne riješi. Naime, zajedničko mišljenje nužno je i kod proračuna, i na polju manjinskoga obrazovanja, glede financiranja kulturnih ustanova, osiguravanja uvjeta djelovanja županijskih manjinskih samouprava, te ostalih uvjeta za rad manjinskih samouprava. U suradnji i dijalogu s civilnim organizacijama putem foruma otvorila bi se mogućnost suglasnosti o tim pitanjima. Namjera je predsjednice Parlamenta da najkasnije do listopada ove godine izradi plan rada i da forum otpočne djelovati.

bpb

László Sólyom i njegov prijedlog za osobu ombudsmana za prava nacionalnih i etničkih manjina



Mađarski predsjednik u sklopu razgovora i usuglašavanja mišljenja oko imena novog ombudsmana za prava nacionalnih i etničkih manjina koje predsjednik države predlaže na prihvaćanje mađarskom Parlamentu, sastao se i s predsjednicima državnih manjinskih samouprava, 22. svibnja. Oni su iznijeli svoj stav glede osobe ombudsmana koji nije istovjetan predsjednikovu prijedlogu. László Sólyom za tu dužnost predlaže Ernőa Kállaija, voditelja Romološke istraživačke skupine Instituta za istraživanje manjina Mađarske akademije znanosti. U svome kratkom obrazloženju predsjednik Sólyom istaknuo je: Treba kandidirati takvu osobu u koju ljudi na temelju njegova dosadašnjeg rada bez zadržke vjeruju i koja nije

sklona nikakvim političkim kompromisima. Svoj prijedlog, po uzoru na svoje prethodnike, Sólyom nije usuglašavao s predstavnicima političkih stranaka.

Institucija ombudsmana stara je 200 godina i potječe iz švedskoga prava, a proširila se u parlamentarnim demokracijama sedamdesetih godina 20. stoljeća. U Mađarskoj se spominje od 1989. godine u tadašnjim ustavnim promjenama, ali je prvi ombudsman biran tek 1995. godine. Tada je za ombudsmana za nacionalne i etničke manjine biran Jenő Kaltenbach koji je tu dužnost obnašao proteklih 12 godina. Parlamentarnom ombudsmanu mogu se obratiti svi oni koji smatraju kako su njihova ustavna prava povrijeđena ili postoji neposredna opasnost da ona budu povrijeđena. Manjinskom ombudsmanu mogu se obratiti i svi oni kojima je u manjinskome zakonu osigurana upotreba materinskoga jezika, sudjelovanje u manjinskome obrazovanju ili isticanje manjinske samobitnosti i sva prava koja se vežu uz to, a ona su na bilo koji način povrijeđena ili prijeti opasnost da budu povrijeđena. Ombudsman za nacionalne i etničke manjine do sada je pokrenuo istragu tri slučaja koja se vežu uz događanja s kraja devedesetih godina.

(Uredništvo)

BUDIMPEŠTA – Sukladno Odredbama Pravilnika o organizaciji i radu Skupštine Hrvatske državne samouprave, predsjednik Skupštine Mišo Hepp saziva sjednicu Savjetodavnog tijela predsjednika koja će biti održana 8. lipnja 2007. godine s početkom u 10 sati. Za sastanak je predložio ovaj dnevni red: 1. Izvješće predsjednika o radu između dviju sjednica Skupštine; 2. Izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao; 3. Izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik; 4. Prihvaćanje Bilance HDS-a za 2006. godinu; referent: Mišo Hepp, predsjednik; 5. Donošenje odluke o izboru ravnatelja santovačke škole; 6. Informacije i aktualna pitanja u svezi s nastavom hrvatskoga jezika i školskim sustavom Hrvata u Mađarskoj; referenti: Marija Petrić, Gabor Győrfári. Pripreme programa Državnog hrvatskog dana u Budimpešti; referent: predsjednik Odbora za kulturu i vjerska pitanja; 8. Izvješće županijskih predsjednika o stanju i problemima regija.

BUDIMPEŠTA – Iduća redovita sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave bit će održana 23. lipnja 2007. godine. Za sastanak predsjednik Skupštine HDS-a Mišo Hepp predlaže ovaj dnevni red: 1. Izvješće predsjednika o radu između dviju sjednica Skupštine; 2. Izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao; 3. Izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik; 4. Prihvaćanje Bilance HDS-a za 2006. godinu; referent: Šandor Petković, predsjednik Odbora za gospodarstvo, financije i nadzor; 5. Donošenje odluke o izboru ravnatelja santovačke škole; 6. Informacije i aktualna pitanja u svezi s nastavom hrvatskoga jezika i školskim sustavom Hrvata u Mađarskoj; referenti: Marija Petrić, Gabor Győrfári; 7. Pripreme programa Državnoga hrvatskog dana u Budimpešti; referent: predsjednik Odbora za kulturu i vjerska pitanja; 8. Izvješće županijskih predsjednika o stanju i problemima regija. Predsjednik Skupštine HDS-a i preko hrvatskih medija moli da svoje primjedbe i prijedloge (i prijedloge tijela ili ustanova na čijem ste čelu) u svezi s temama sjednice, u pisanom obliku, pošaljete na adresu Ureda Hrvatske državne samouprave najkasnije do 5. lipnja 2007. godine.

SAMBOTEL, ZAGREB/PODSUSED – Ovoga vikenda sambotelški jačkari Djurdjice i zastupnici gradske Hrvatske manjinske samouprave putuju dugoljetnijim prijateljem u zagrebački Podsused. Na programu je ne samo druženje i diozimanje na vjerski sastanki nego i sadržajni izleti u Karlovac i u njegovu okolicu.

HRVATSKI ŽIDAN – Osnovna škola spomenutoga naselja zadnji put će biti domaćin Narodnosnoga kupa 12. junija, utorak, pokidob se od jeseni reduciraju školske klase i samo će podučavati dicu od 1. do 4. razreda. Na tom športskom sastanku se ljeta na ljeta najdu najbolji nogometni i rukometni športaši, većinom školari gornjih razredov, i igraju se za vridne nagrade.

PINKOVAC, PETROVO SELO – Pod peljanjem profesorice dr. Sanje Vulić, ka predaje na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, i o hrvatski studiji, 15. i 16. junija, bude dospilo kih 30 profesorov na izlet u južno Gradišće. U programu je uz ostalo sastanak s predsjednikom Panonskoga instituta u Pinkovcu, dr. Robertom Hajszanom ter i upoznavanje Petrovoga Sela. U našem selu goste budu dočekali zastupnici Hrvatske manjinske samouprave.

KERMEND – Od 15. do 17. junija u spomenutom gradu se priredjuju III. Ugarski dani polag rijeke Rabe. Na poziv Društva za forum uz rijeke Rabe na ovu trodnevnu svetačnost će dospiti i predstavnici Saveza bušarov iz Mohača. Oni budu sudjelivali ne samo u povorki nego će kuhati i tradicionalna jila šokačkih Hrvatov ter predstaviti će se i folklorno bogatstvo Hrvatov u Baranji.

MOHAČ – KUD „Mohač“ svaka mjeseca ima po dva-tri nastupa. Tako će biti i preko ljeta sve do 22. i 23. listopada kada ćemo imati dvodnevni cjelovečernji program jer su se toliko njih prijavili da bi nas pogledali da u kinodvoranu ne bismo stali najednput. Do sredine listopada imat ćemo dvadesetak nastupa. Prvo nastupamo na Antunovo u Mohaču, jer u našem gradu kao KUD „Mohač“ uvijek vrlo rado nastupamo. Poslije toga idemo u Senandriju (Szentendre) na Dan Hrvata, na poziv Kate Franković. Cijeli ćemo program dati mi i Pjevački zbor Augusta Šenoe. Zatim idemo u Kašad, pa na mohačku Smotru folkloru – reče nam kratko voditelj KUD-a „Mohač“ Stipan Filaković. Osim folkloru, druga ljubav su mu konji, a redovito se natječe i u dvopregu. Kako reče, mjesečno i tri-četiri puta nastupa na raznim natjecanjima u Baranji i Bačkoj. Tako će u idućih mjesec-dva nastupati u Čanadu (Érsekcsanak), Gari i Santovu u Bačkoj, a u Baranji u Saboču (Drávaszabolcs) i Kašadu.

Hrvatska samouprava Baranjske županije



Mišo Šarošac

U Baranjskoj županiji na posljednjim izborima utemeljene su 33, od ukupno 115 hrvatskih samouprava u Republici Mađarskoj. Od ovoga samoupravnog ciklusa, zakonodavac je novom zakonskom odredbom omogućio, ako pojedina manjina u određenoj županiji utemelji najmanje deset danih manjinskih samouprava, ona ima pravo na županijsku razinu samoupravljanja i na utemeljenje županijske manjinske samouprave. Hrvati u Baranji sredinom ožujka utemeljili su (zakonom propisano) deveteročlanu Hrvatsku samoupravu Baranjske županije u kojoj KUD Tanac ima dva, a Savez Hrvata u Mađarskoj sedam zastupnika (prema broju osvojenih mandata na izborima za hrvatske samouprave u toj županiji). Za njezina predsjednika izabran je Mišo Šarošac, a za zamjenika predsjednika Mišo Matović. Predsjednik Odbora za financije je Ladislav Kovačević. Uz ovaj odbor nemamo namjeru utemeljiti neke druge odbore, kazao je za Hrvatski glasnik Mišo Šarošac. Čime i kako ćemo gospodariti? Zasada osim obvezatne državne

potpore, koju dobivaju i mjesne hrvatske samouprave. Nemamo ništa više. Od spomenute potpore županijske samouprave dobit će tri četvrtine iznosa jer su utemeljene tek u ožujku. Uz hrvatske, županijsku razinu samoupravljanja u Baranjskoj županiji imaju još Nijemci i Romi: predsjednik Skupštine Baranjske županije János Hargitai dao je svima na korištenje radne prostorije, a o konkretnoj novčanoj potpori županije znat će se više potkraj mjeseca. Nakon utemeljenja predsjednik Hrvatske, Njemačke i Romske županijske samouprave primio je pečučki biskup Mihály Mayer, pokazujući tom gestom kako biskupija skrbi o manjinama koje obitavaju u njoj. Tom je prilikom posebice istaknuo vjeru kod Hrvata, dok su ga gosti upoznali sa svojim brigama i teškoćama, s kojima je dobro upoznat, kazao je za Hrvatski glasnik. Gosti su se požalili na manjak svećenika, tako i hrvatskih, ali to je društveni problem. Biskup reče kako je prije 20 godina u biskupiji bilo 160 svećenika, a danas ih ima tek devedesetak. Ima svećenika koji obilaze i do petnaestak do dvadesetak naselja. Biskup se pohvalio i pitomcem koji pohađa zagrebačko sjemenište te istaknuo dobru suradnju biskupije i Crkve u Hrvata. Biskupija je otvorena primanju hrvatskih svećenika i služenja hrvatskih misa ako ih ti svećenici unaprijed najave. Počela je suradnja i s Odborom za kulturu, mladež, manjine i šport, čijim sjednicama sudjeluju bez prava glasa. Možemo davati i prijedloge, ali o njima ne možemo glasovati, kaže Šarošac. Gospodarimo s, 852 tisuće forinti, te smo prije tri tjedna prihvatili Statut i okvir rada za 2007. godinu. Nakon modifikacije županijskoga proračuna, koja bi se trebala zbiti na lipanjskoj skupštini, izgledno je da će i županijske samouprave dobiti veću potporu za svoj rad, nada se Šarošac.

bpb

„Baranjski bečarac“

Vožnjom konjskim zapregama ulicama sela Duboševice, 2. lipnja, otpočela je tradicionalna dvodnevna kulturno-turistička manifestacija „Baranjski bečarac“. Odlikovalo ju je i ove godine niz bogatih sadržaja, izložbe, revija narodnih nošnji, izložba kolača, nastupi brojnih KUD-ova. U nedjelju nakon svete mise u crkvi uznesenja Blažene Djevice Marije i mimohodom sudionika te smotrom folkloru u Duboševici je uspješno nastupio i Folklorni ansambl Ladislava Matušeka koji okuplja izvođače iz Kukiinja i Semelja.

bpb

Foto: Đuro Taradija



17. Dani Hrvatov u Bizonji

**Kulinarsko naticanje, folklorna parada,
beskrajno druženje i spomen-trenutki herojev**



Svečana povorka je zvala na folklorni festival u kulturni dom



Pred bizonjskom crkvom domaćini s dragimi prijatelji iz Šenkovca



Pred kulturnim domom različite grupe su se naticale u kuhanju

Ako bi ukratko morala sumirati trodnevnu hrvatsku priredbu na austrijsko-slovačko-ugarskoj granici, mogla bi napisati da je to bilo pravo narodno slavlje za Hrvate iz četirih zemalja i da se je odvijalo od 25. do 27. majuša u opuštenoj atmosferi, u pravom prijateljskom štimungu. Pravoda je Danom Hrvatov u Bizonji posebni čar doprinesao i dolazak općinskih partnerov iz Šenkovca ter i potpisivanje sporazuma o suradnji. Dokle su gosti i vodeće ličnosti bili okupirani službenom ceremonijom unutar kulturnoga doma, pod vedrim nebom različite grupe su kuhale, mišale u bograču ukusna jila od zelja, gulaša, do kobasic, a zatim smo svi mogli kušati izabrane falate. To je detaljno za vridne nagrade procijenila i tročlana komisija na čelu majstorom kuharom Zoltanom Hevederom i njegovim pomoćnikom Bizonjcem Gaborom Šmatovićem ter Karmenom Luketić iz Šenkovca, no vjerujem da je najveći dar bio kuharom i kuharicom ako se je konder ispraznio i kad su dobili pohvale za svoje produkte. Subotnje otpodne brojne folklorashe je pozvalo u povorku kroz selo, a stanovnike na kulturni festival. Jubilarni domaći zbor je otvorio program, a bizonjski tamburaši su dokazali da imaju svoj naraščaj i u glazbi, kot i u plesu ter glumi. Čunovski bečari su sa svojom glazbom začeli zagrijati publiku, njim su se priključili i tamburaši iz Bijeloga Sela, pod peljanjem farnika Branka Kornfeinda, a plesna grupa Črip iz Devinskoga Novoga Sela podarila nas je ovput samo jačkarnim i muzičkim dijelom iz repertoara.

Kulturno društvo „Mihovil Krušlin“ iz Šenkovca je doneslo folklorno blago iz vlašćih krajev, a bojsjek je ganutljiv bio prizor sa smihom i suzami kad je bivši predsjednik šenkovečkoga Mjesnoga



Domaći zbor „Jorgovan“ i jačkari iz Šenkovca pri zajedničkoj pjesmi

odbora Nikola Bukowinski predao Tildi Kőrösi, glavnoj organizatorci ovih danov, originalnu zagorsku nošnju. Židanska Mlada generacija je do zore vjerno zabavljala goste na balu, ki se nisu vratili domom s praznimi rukami jer brojne nagrade su čekale na dobitnike na tomboli. Nediljnu svetu mašu je celebrirao dušobrižnik sv. Vida, Brdovca Vladimir Trkmić zajedno s domaćim farnikom Kálmánom Szalaijem. Za crikvenim obredom su podiljeni vjernikom blagoslovljeni kipi Blažene Dvice Marije, novi zavjeti i očenaši koji su bili dari dotične župe za Hrvate u Bizonji. U vjeru učvršćeni su se ljudi zatim okupili pred crkvom na spomin-dan herojev ter pjesmom i molitvom pratili polaganje vijenca i spomin-riči bizonjskoga poglavara Roberta Kammerhofera. Još do pogledanja znamenitosti u Starom Gradu bilo je vrimena za druženje uz tamburašku glazbu, a to su spontano, ali svakako perfektno ishasnovali Bizonjci i Šenkovci u hladu pivnice pod kulturnim domom. Svenek je preteška

ura rastanka. Negdo je rekao da bi vridno bilo i prepovidati lučenja, ali po objedu i kupanju u starogradske toplice Šenkovčani su morali zbogomdati gostodavateljem med kimi su se, kako su naglašavali jedni skoro u svakom drugom trenutku, tako dobro čutili da bi mogli ovde ostati i na duglje vrime. Prez sumlje, 17. Dani Hrvatov u Bizonji su ostvarili on cilj da su uz različite programe srično spojili Hrvate još i iz već zemalja ki su svojim veseljem obradovali i stanovništvo sela Bizonje.

-Tiho-

Hrvatski dan i za novo pokoljenje



Dičja igra u izvedbi bizonjskih mališanov

Bizonjski hrvatski dani jur tradicionalno u petak, ljetos 25. majuša, su se začeli hrvatskom mašom za novo pokoljenje, ku svenek sami oblikuju školari i mališani iz čuvarnice. Zatim je cijeli dan posvećen različitim zanimanjem u hrvatskom duhu. Ovom prilikom bilo je ovde naticanja u šikanosti pri osam štacija, načinjanja narukvic, šalne igre 1, 2, 3, a i dičjega kupa u nogometu. Na ovi programi jednako su uživali dica i pedagogi, a kad su se si istrudjali, postali su žedni i gladni u vrućini ter se pekla slanina, a i pjevalo se je uz taborski oganj. Na hrvatski odgoj u dvi spomenuti ustanova stavljaju veliki naglasak, a koliko je oduševljavajuća učnja hrvatskoga igrokaza ter dičjih igar, iz toga smo mogli viditi kratke kusiće drugi dan, u okviru kulturnoga programa.

-Tiho-



Bizonjski tamburaši



KUD „Mihovil Krušlin“ iz Šenkovca

BAJA – Hrvatska samouprava grada Baje u suorganizaciji s KUD-om „Bunjevačka zlatna grana“, od 1. do 3. lipnja organizirala je hodočašće bajskih Hrvata u poznato marijansko svetište Mariju Bisticu. Tom prigodom skupina bajskih vjernika posjetila je i Zagreb, upoznavši se s povijesnim i kulturnim znamenitostima hrvatskoga glavnoga grada. Kako nam reče dopredsjednica HMS-a Ildika Kubatov Filaković, u nedjelju, 17. lipnja, za blagdan Antunova zajednički organiziraju i Susret hrvatskih crkvenih zborova u župnoj crkvi svetog Antuna Padovanskog u Baji, koji će se upriličiti u okviru hrvatske mise koju će u 11 sati služiti fra Ivan Holetić iz Subotice. U subotu, 23. lipnja, u Omladinskom domu na Petőfijevu otoku u 18 sati održat će se redovita plesачka proba KUD-a „Bunjevačka zlatna grana“.

SUMARTON – Na Kamanovim goricama 26. svibnja postavljen je kip sv. Orbana, zaštitnika vinograda i vinogradara. Običaj proslave tog dana pokrenut je lani. Tog se dana u vinogradu okupe vlasnici podruma i klijeti, kušaju vina, druže se i vesele. Ove godine na mjestu postavljenoga kipa, koji su izradili u koloniji drvorezbara pod vodstvom Stjepana Radnaja, održana je sveta misa te je kip posvetio mjesni župnik György Kis. U vinogradu su se čule mnoge hrvatske pjesme uz pratnju omiljenih tamburaša.

MLINARCI, DONJA DUBRAVA – U okvirima Projekta Inno-Mur@ za izobrazbu projekt-menadžera, s obje strane Mure, 2. lipnja održan je prvi sastanak u donjem Međimurju. Skupina od 25 polaznika tečaja posjetila je grad Čakovec gdje je pogledala utvrdnu Zrinskih, zatim hidroelektranu u Donjoj Dubravi kako bi se dalje vozila čamcem po Dravi te na kraju pogledala spomenik Novoga Zrina. Posjećivanjem tog područja budućim projekt-menadžerima podastarta je mogućnost izrade projekata glede razvijanja tog područja.

GARA – Nakon Čavolja i Bačina, u subotu, 9. lipnja, u suorganizaciji mjesne Hrvatske manjinske samouprave i Ribičkoga društva, a pod pokroviteljstvom Saveza Hrvata u Mađarskoj, u Gari će se održati Županijsko natjecanje hrvatskih ribiča. Na pojedinačno i ekipno natjecanje za Kup Bačka očekuju se ribiči iz Aljmaša, Bačina, Čavolja, Kačmara, Santova i Gare. Okupljanje ribiča je u 7 sati, a natjecanje će biti na mjesnome ribičkom jezeru od 8 do 11 sati.



Positivna prošlogodišnja bilanca Croatice Kht.

Dana 22. svibnja zasjedao je Nadzorni odbor Croatice Kht. Pozivu predsjednice Odbora Marije Pilšić odazvalo se troje članova, od njih sedam, koliko i propisuje Pravilnik Croatice. Već otprije nekoliko godina svoga članstva pismenim se putem odrekao Stjepan Lukač, a usmenim opravdala Marija Vargović. Uz predsjednicu Odbora Mariju Pilšić, i dva spomenuta imena članovi Odbora su još Franjo Horvat, Mišo Šarošac, Dinko Šokčević i Marija Petrič. Sjednici 22. svibnja odazvali su se Marija Pilšić, Mišo Šarošac i Marija Petrič. Sjednicu je otvorila predsjednica uz napomenu kako Odbor može održati sjednicu, naime, član Dinko Šokčević o aktualnim odlukama konzultira se telefonom, što dopušta Pravilnik.

Pozvani, predsjednik Saveza Hrvata Joso Ostrogonac, nije mogao biti nazočan, a predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp pristigao je pri kraju sjednice zbog zauzetosti. Nakon prihvaćanja dnevnoga reda: Prihvaćanje

bilance Croatice Kht. za 2006. godinu, prišlo se zasjedanju. Usmenu nadopunu pismenom materijalu podnio je ravnatelj Croatice Kht. Čaba Horvath. Zaključeno je kako potpora za izdavačku djelatnost u 2007. godini neće biti tolike veličine kao ona u 2006., kako je potpora Hrvatskom glasniku i Radiju Croatici stabilna. Lani je poduzeće

poslovalo sa stvarnih sedam milijuna forinti dobitka, a njegove su pričuve veličine 21 milijun. Tu je i potpisani ugovor s Ministarstvom obrazovanja za tiskanje udžbenika u vrijednosti od 12 milijuna forinti, što se računa u prošlogodišnji rezultat. Čaba Horvath je naglasio kako Croaticu u nastupajuće dvije godine čeka teško stanje i treba ga preživjeti (zbog promijenjenog režima tiskanja i financiranja tiskanja, te narudžbi školskih udžbenika) uz nalaženje poslova tiskanja sa strane kojima bi se iskoristili tiskarski kapaciteti poduzeća. Već su počeli pregovori s nekim tvrtkama glede toga, naglasio je Horvath. Sve u svemu, Nadzorni odbor je zaključio kako je 2006. godina bila uspješna te pohvalio ravnatelja Croatice i sve djelatnike na uspješnom poslovanju, i prihvatio bilancu Croatice Kht. za 2006. godinu. Pod točkom Razno Nadzorni odbor je zaključio kako vlasnicima poduzeća Hrvatskoj državnoj samoupravi (51%) i Savezu Hrvata u Mađarskoj (41%) treba uputiti dopis da počnu pregovore oko pretvorbe poduzeća (materijal je već pripravljen, zakonski rok je 1. srpnja) u Kft. koja bi se trebala provesti do 1. srpnja, i o sredivanju njihova vlasničkoga udjela. Također će im biti predloženo da se broj članova Nadzornog odbora smanji na pet zbog učinkovitijega djelovanja, pa je predloženo da Savez delegira dva, a HDS tri člana u Odbor. Čaba Horvath upoznao je članove Odbora s nedavno provedenom procjenom vrijednosti nekretnina u kojima djeluje Croatica Kht. Danas one vrijede 72 milijuna forinti.

bpb



U ovom južnogradišćanskom naselju je početkom ljeta s 12 kotrigi utemeljena i grupa ženskih ognjogascev. Njev komandant, kot i mužem je Zoltan Pezenhoffer, a divojke pelja mlada Diana Polyák. Vježbu imaju svaki tajedan jedanput. Ženska brigada 2. junija, subotu, će imati svoje prvo regionalno naticanje u ugarskom naselju Táplánszentkeresztu, a već su dostali prvi poziv i u Mursko Središće, partnersku općinu svojega sela.

-Tiho-

Intervju

Predstavljamo nove načelnike gradišćanskih sel

Robert Kammerhofer, bizonjski načelnik

Od jeseni na čelu samouprave najsjevernijega gradišćanskoga sela stoji 39-ljetošnji Robert Kammerhofer ki je rođen u Starom Gradu, ali od djetinstva živi u Bizonji. Novi poglavar je jur ljeta dugo samostalni privatnik, ima već firmov i prez filera djela za selo. Uza to je član i mjesne Hrvatske manjinske samouprave. Pod njegovim peljanjem je nedavno potpisana povelja o suradnji s partnerskom općinom u Hrvatskoj, Šenkovcem, a zadaćom bliske budućnosti smatra izvojevanje upeljanja dvojezične nastave u mjesnoj osnovnoj školi.

Razgovor vodila: Timea Horvat



Zašto se jedan biznismen kandidira za načelnika?

– Imam druge ideje za selo nek bivši načelnik. Zbog toga. Uz to ne budem pustio da naše selo se lako popušća, jer ako bi sad konkretno rekao kako si mislim, to bi bilo malo grubo. A to neću ... Ja sam se za ovo zeo, kot poglavar sebi ništ ne zamem, besplatno djelam. Ne zamem gori pinez za putne stroške, niti za hasnovanje telefona za službene razgovore.

Koji su najfrikiji plani bizonjskoga liktera?

– U našem naselju najprvo se moraju načinjiti puti, kad naši puti su strašni, ne da se na ti cesta považati. Va kancelariji, kod nas krov se mora popraviti, u čuvarnici takaj krov. Od toga se bojim da ako dojde takovo nevrime kot lani, svu noć neću moći spavati ne da se zruši krov tote ter ćeju onda zapriti mene, a notaruša isto tako. Ti krovi čekaju na popravu i u selu Paprét (administrativno pripada Bizonji), tote va kulturnom domu, a u školi najvažnije je da načinjimo ubloke i da sve ponovimo. Rasvitljenje se je jako postaralo u toj zgradi, modernije lampaše moramo dati nutervreći kad ovi stari oči krajspravu. Najvažniji su puti, gospodarstvo i budućnost sela.

To su lipi i veliki plani, otkud ćete si zeti pineze za sve ovo?

– Kod nas, od sela je kupio jedan biznismen 245 hektarov lapte ki kani da tamo bude djelao zabavni centar Las Vegas, ali Euro Vegas. Sad i ne znam, ziz Amerikanari skupa ziz Hongkongom skupa, ki zna koji je zadnji plan, ovo čisto gor ne vidim. Važno je nam da za 245 hektarov oni moraju platiti, a isto tako ćeju morati platiti i sami selčani ki u nutarnjem području sela imaju zemlje. To je sad novi porez, ovo smo mi upeljali, i ovako računamo na kih 78 milijun forintov do konca ljeta. Čisto ćeju nam ostati 30 milijun forintov, ali još moram dodati da od bivše samouprave smo najerbali 20 milijun forintov duga. Iz toga ča nam ostaje, hoćemo napraviti jedan put kompletno, koliko znam ako je mogućnost dobit pinez, tako da 50% mi dajemo iz vlašćega džepa, a 50% budemo od Vlade dobili na naticanji. Drugi plan, ča sam rekao, tri ali četire krove, i to još budemo

vidili kako će vanzajti iz financijskoga okvira, ali ognjogasci imaju isto tako slabi, narušeni krov. I to bi se moralo ponovo načinjati, a u školi ćemo još viditi ča se more.

Ako smo kod škole, polag skeptičarov zato ti još svenek misliš da je moguće napraviti ovde u Bizonji dvojezičnu školu?

– Va današnjem svitu ako ljudi nešto novo čuju, veljek su skeptični. Ja se ufam da naši mladi roditelji ki su s menom zrasli va selu, da oni budeju vidili da ovo će biti jedna šansa za njevu dicu. Ako sve skupadojde, za jedno ljeto ćemo moći ganuti ovu nastavu u našoj školi. Učiteljice su se javile na daljnje školovanje iz hrvatskoga jezika i dobit ćeju diplomu da budu mogle podučavati va prvi klasi. Mi uprav onako kanimo djelati kot u Petrovom Selu. A da su neki skeptični u tom pitanju, na ovo ništ drugo ne morem reći nek da ako mogućnosti budemo imali, sve ćemo uraditi, jer država za manjinsku nastavu svenek je i bude imala pinez. Istina, roditelji se boju malo od toga da ako dite gre dalje va Vugerskom u gimnaziju ili u stručnu školu, falit će mu ugarsko znanje. No ja to ne vjerujem. Pri nas u selu pred drugim svitskim bojem su ljudi minimalno tri-četire jezike govorili, a ja se ufam da i naša dica budu tako pametna kot naši starji pred 50-60-imi ljeti. Iako ja još nimam dice, ali se ufam i u tom da će me Bog Svemogućí jednom podariti s familijom, to jur najpr znam da ću se s dicom potruditi da uprav tako govoru na tri-četiri jeziki.

To vam je potribno i iz već razlogov ovde u trokutu Ugarske, Slovačke i Austrije ...

– Ljudi ki su va biznisnom krugu nutri, ki va fabriki djelaju, ki su direktori, ti automatično moraju znati susjedne jezike, drugačije bi bili zgubljeni. A ja našoj dici nek toliko kanim pomoć da isto takovu mogućnost budeju imali kot i naši stari. Tako morem reći od nas, od samouprave školska dvojezičnost ne visi, mi ćemo za to osigurati materijalna sredstva. Zato sam ja dao svoju rič kot likter, nek školsko peljačtvo, učiteljski zbor mora isto tako stati uz ovu ideju, a ki s manom djelaju u samoupravi su na mojoj strani u ovom poslu.

Ugarski mediji su lani puni bili s tim da će se vrijeda začeti gradnja zabavnoga centra

Las Vegas kraj Bizonje, još i dandanas ne vidimo ovde trage te velike investicije. Zašto?

– Do 15. aprila investitori su našoj samoupravi morali platiti prvi dio, a do konca septembra drugi dio poreza. Neovisno od toga kanu li nešto početi ili ne. Platiti moraju, druga šansa ne postoji za nje, a nam je jedino to važno. Kad budu začeli gradnju u bizonjskom hataru, to je njeva skrb. Moja je briga da se pinezi uplatu jer mi nek iz toga morem gospodariti.

Nova je tendencija da k vam dojdju ljudi iz Slovačke i pokupuju prazne stane. Kako će to utjecati na vaše selo?

– Ja ne morem nikomur zapovidati da ne prodaje svoj stan privatno onomu komu hoćem ali smim pogledati ki je ta človik ki kani kupiti kuću u našem selu. Takove mogućnosti ja imam, ali lako ne budem pustio. U susjednom selu Rajki cijelu ulicu imaju doseljeni Slovaki, jer pri nas su za laglje pineze lapti, stani nek blizu Požuna. Mi ovde stojimo u Bizonji skoro petsto ljet kot Hrvati, a sad kad bi masovno došli simo Slovaki, ali Ugri, onda mi bi bili izgubljeni. Od ove teme već kimi sam se razgovarao i većina kod nas tako vidi da mi ne moremo ovo dalje pustiti, da čim većimi dojdju k nam iz Slovačke stanovati. Dosad četire familije živu kod nas ki su Slovaki. U dvi familija imaju dicu, ka pohadjaju školu u Požunu. Oni ča budeju platili za selo, za našu školu, za naše pute? Ništ ne budu platili, a kako budemo mi držali našu školu, kulturni dom, čuvarnicu? Iz čega? Ja ovo ne smim kot civilna osoba gledati nek tako kot prvi človik va seli. A ča je dobro Bizonji, to moram prvenstveno pred oči držati. Ako u selu nećemo imati mladinu, ki ćeju grunte obdjelati, ki ćeju ovde zidati kuću, komu ćemo zemlju izmiriti? Slovakom? To nam nij biznis, to će nam problem biti.

Na kraju mandata, kako predvidjate, bit ćete zadovoljni?

– One plane ke imamo kanimo i završiti, ako nam Bog da zdravlja, mira i sriću. Od nas, zastupnikov samouprave ništ ne visi. Za gospodarstvo sela se ne bojim, a za tradiciju i kulturu ča smo si mi od starijih najerbali to ćemo držati, to opet garantiram! A ništ već ne potribujemo!

Pismo uredništvu Hrvatskoga glasnika iz HOŠIG-a

Ispravak i dopuna



HOŠIG, Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i đački dom u Budimpešti, svaki je put vrlo zahvalan kada ga u našem hrvatskom manjinskom glasilu spominju i kad se piše ili govori o našim programima i rezultatima. Mi smo ove godine bili sretni i ponosni što imamo dva 12. razreda, s 11 i 12 učenika, koji su se istakli u mnogobrojnim aktivnostima, na raznim natjecanjima. Zato ovim putem podnosimo uredništvu Hrvatskoga glasnika ispravak članka o opraštanju maturanata u HOŠIG-u u kojem se spominje samo jedan, 12. b razred. I učenici 12. a razreda su zavrjedili da im navedemo imena i njihove rezultate. Dakle,

12. a razred

Razrednica: *Mira Simon*, odgajateljica: *Kornelija Gombás-Györe*, učenici: *Tamara Csík Fogel* – njezin je hobi crtanje, zato i polaže visoku maturu iz likovne kulture, inače u slobodno vrijeme radi kao manekenka; *Blaž Gerenčer* bio je naš učenik još u osnovnoj školi, dobar glumac i kazivač stihova, jednu godinu je proveo u SAD-u, stoga se ove školske godine pridružio razrednoj zajednici 12. a; *Atila Horvat* uvijek je dobre volje, vrlo društven učenik koji je bio

i predsjednik Đačke samouprave; *Eva Horvat* koja sve zna o školskom životu HOŠIG-a, rado sudjeluje u našim programima, maturira iz narodopisa svojim filmskim radom o Lajošu Škrapiću; *Barbara Kos* najbolja je učenica u razredu i zavređuje svaku pohvalu; *Marijana Kovač* vješta je u crtanju, napravila je dobru ilustraciju za pjesmu Attile Józsefa i bila nagrađena; *Adriana Márton* ima jako dobar osjećaj za fotografiju, nagrađena je na fotonatjecanju Đačke samouprave; *Karmen Molnár* poslije se pridružila razredu, ali se mogla uklopiti u razrednu zajednicu; *Petra Matola* ekstravagantna je i buntovna; *Marijana Otučak* se ističe u plesu, nastupa kao član Ansambla Luč i vrlo dobro zna kemiju iz koje i maturira; *Ladislav Ševarec* je dobar u športu, maturira iz tjelesne kulture.

12. b razred

Razrednica: *Terezija Haklić-Hegedús*, odgajateljica: *Kornelija Gombás-Györe*, učenici 12. b razreda jesu: *Jelena Baltin*, maturirala je iz zemljopisa na hrvatskom jeziku već lani i osvojila je lani 5. mjesto iz hrvatskog jezika i književnosti na državnoj razini; *Barbara Gršić* je vrlo dobra učenica, sprema se na medicinu; *Kristina Karagić* osvojila je 4.

mjesto iz hrvatskog jezika i književnosti na državnoj razini; *Viktor Kékesi* osvojio je 1. mjesto iz hrvatskog jezika i književnosti na državnoj razini, položio je jezični ispit srednjega stupnja iz engleskog jezika i visoki stupanj iz ruskog jezika; *Aleksandra Kiš* lijepo crta, nagrađena je na likovnom natjecanju; *Branko Kovač* osvojio je 3. mjesto iz hrvatskog jezika i književnosti na državnoj razini, nagrađen je na književnom natjecanju Dragutin Tadijanović; *Neira Kovačević* položila je jezični ispit iz mađarskog, njemačkog i engleskog jezika srednjeg stupnja; *Viktor Müllner* je odličan, polaže visoku maturu iz matematike i fizike; *Ivan Šibalin* osvojio je na državnoj razini 1. mjesto iz hrvatskog jezika i književnosti, nagrađen je na književnim natjecanjima Attila József i Dragutin Tadijanović; *Tina Šimonić* osvojila je 5. mjesto iz hrvatskog jezika i književnosti na državnoj razini, nagrađena je na književnom natjecanju Dragutin Tadijanović; *Mirjana Šteiner* uvijek je nasmijana, dobra folklorašica; *Klaudija Šuhajda* već od 10. razreda ima jezični ispit iz engleskog jezika, u 11. razredu položila je maturalni ispit iz zemljopisa na hrvatskom i više godina je vodila Đačku samoupravu kao predsjednica.

Šokačka grana, Šokačka čitanka i Urbani Šokci

Šokačka grana i Urbani Šokci, izdanja udruge „Šokačka grana” iz Osijeka, uz pomoć Matice hrvatske Pečuh, Generalnoga konzulata Republike Hrvatske Pečuh i Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, 30. svibnja predstavljani su u svečanoj dvorani Hrvatskoga vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkoga doma Miroslava Krleže. Predstavljen je zbornik radova s međunarodnog okruglog stola Urbani Šokci”, održanog u Osijeku lani u travnju, te knjiga Šokačka čitanka čiji su autori Helena Sablić-Tomić i Goran Rem. Zbornik je prvo izdanje narečene udruge i sadrži 22 rada na 375 strana. Njime su Šokci pokušali dati odgovore na brojna pitanja s kojima se susreću oni i Bunjevci, s obiju strana Dunava. O šokačkoj riči, očuvanju hrvatskog jezika, šokačkoj baštini pišu brojni autori: Ivica Čosić, Vera Erl, Jasna Melvinger, Vlasta Ramljak, Helena Sablić Tomić, Ante Sekulić ... U toj čitanci Helena Sablić-Tomić i Goran Rem obuhvatili su 60-ak autora, od Ilije Okruglića Srijemca, Ivana i Josipa Kozarca, do mlađih i svremenih autora. Na pečuškom predstavljanju o zborniku i knjizi govorila je Vera Erl, predsjednica udruge „Šokačka grana”, te autori

Šokačke čitanke Helena Sablić-Tomić i Goran Rem.

Branka Pavić Blažetin



Vera Erl

OSIJEK – U organizaciji Udruge „Šokačka grana”, u Osijeku je 24. svibnja održan Drugi međunarodni okrugli stol naziva „Urbani Šokci – Šokci i tambura”. Okrugli stol okupio je 22 sudionika iz Mađarske, Vojvodine i Hrvatske, a sve u znaku 160. obljetnice postojanja prvoga tamburaškog zbora Pajo Kolarić, 70. obljetnice Hrvatskoga tamburaškog saveza i 30. obljetnice Festivala tamburaške glazbe. Svesrdnu potporu održavanju ovoga skupa dao je vrsni osječki muzikolog Julije Njikoš, a skup je bio u znaku dvoje šokačkih doajena Julija Njikoša i književnika Vladimira Rema, kazala je za Hrvatski glasnik predsjednica „Šokačke grane” Vera Erl. Osječkome skupu nazočila je i svoj referat podnijela i predsjednica Matice hrvatske Pečuh Milica Klaić Taradija.

Trenutak za pjesmu

Mak Dizdra

Slovo o čovjeku

Treće

Zatvoren u meso zarobljen u kosti
Pa će tvoje kosti tvoje meso bosti

Otrgnut od neba želiš hljeba vina
Kamena i dima samo ima svima

Od te ruke dvije tvoja jedna nije
Jedna drugu ko da

Hoće da pobije?



Budući da ova godina označava i jubilarnu, 50. obljetnicu završetka Hrvatsko-srpske (Srpsko-hrvatske) gimnazije i učiteljske škole u Budimpešti (poslije niza sastanaka koji su uslijedili nakon 5, 15, 25 i 40 godina), 12. travnja (subota), s početkom u 14 sati, na Trgu ruža okupili su se nekadašnji polaznici naše zajedničke „alme mater“.

Inicijatori, odnosno organizatori – na temelju dostupnih adresa – uspjeli su okupiti

većinu bivših učenika iz raznih krajeva naše domovine, koji su davne 1953. g. prekoračili prag svoje nove odgojno-obrazovne ustanove u Budimpešti.

Mjesto susreta ovaj put je bila školska knjižnica današnje Srpske osnovne škole i gimnazije. Nakon srdačnih pozdravnih riječi Đure Sekereša upućenih svojim vršnjacima i nazočnim profesorima Stipanu Vujiću i Tihomiru Stipanovom te jednodominutne šutnje u čast

preminulima: Ruža Milojev, Petar Pejak, Stojan Arjan, Antun Petenji, otpočelo je prijateljsko druženje i evociranje zajedničkih uspomena, zgoda i nezgoda nezaboravnog, najljepšeg i valjda najsretnijeg razdoblja, četverogodišnjeg „đakovanja“.

Ovoga puta su se našli skupa, iz gimnazij-skog B razreda: Marta Bošković (Senandrija), Vera Grunčić (Batanja, Budimpešta), Zorka Gašparović (Čavolj, Čanad), dr. Ivan Krekić (Sentivan, Dabas), Natalija Sokolović (Mađarboja, Kečkemet), Marija Milišić (Narda, Sambotel), Ana Šibalin (Gara, Baja) te učiteljskog B razreda: Nada Neduca (Mađarčanad, Budimpešta), Marija Išpanović (Kačmar, Baja), Jelena Markovljević (Deska, Novi Sentivan), Katica Carić (Batanja), Jelena Höttinger (Bajča) i Marko Dekić (Santovo, Budimpešta).

Pedesetoljetni susret maturalaca, uz ukusne zalogaje i dobru kapljicu te srdačne razgovore, nastavljen je u Hrvatskom restoranu u Ulici Nagymezőz 49. Istodobno je izražena želja i suglasnost da se od sada svake godine sastanu, uvijek u drugom naselju. Za 2008. godinu planiran je sastanak u Vesprimu. Organizatori se nadaju da će se odazvati i oni koji još nijednom, pa ni ovoga puta nisu došli. Njihovu odsutnost i ovim putem žalimo, napose onih profesora koji su najavili dolazak, a žive u Budimpešti. *m. d.*

Mihail Bulgakov: „Majstor i Margarita“

Posredstvom pečuškoga Hrvatskog kazališta česte su veze između hrvatskih i mađarskih kazališta, međusobne razmjene njihovih redatelja za režiju pojedine predstave. Tako je već nekoliko godina uspostavljena i funkcionira veza između Pečuškoga narodnog kazališta i hrvatskih kazališta. Česta su i gostovanja osječkih i zagrebačkih kazališnih kuća u Pečuhu. Dramsko kazalište Gavella 29. svibnja u Pečuškome narodnom kazalištu prikazalo je predstavu redatelja Ozrena Prohića nastalu na poznati tekst Mihaila Bulgakova „Majstor i Margarita“.

Posrijedi je jedna od najljepših priča 20. stoljeća i jedan od najznačajnijih romana u svjetskoj književnosti uopće. Bulgakov ga je pisao dugo, od 1928. sve do smrti (1940.), a objavljen je tek četvrt stoljeća nakon toga. Njegova slikovitost, karnevalština i bizarnosti prizivaju pozornicu, no zbog složenosti strukture i velike količine materijala u isto joj se vrijeme i opiru. Dramatizacija i postavljanje na scenu toga djela zato je ispit umijeća i sposobnosti za svako kazalište i autorsku ekipu, ali istodobno radost igre koju u obilju nudi „Majstor i Margarita“ priziva teatarski događaj u kojem se uživa i stvarajući ga i gledajući ga.

Redatelj Ozren Prohić već je imao iskustva s adaptacijama velikih proznih djela (Dosto-

jevski, Krleža ...) te dobro poznaje ansambl teatra Gavella, s kojim je oblikovao ovo, kako ga je Bulgakov želio nazvati, „Evangelje po vragu“. U ulozi Majstora gledateljima se predstavio Mladen Vulić, a Margaritu igra Nataša Janjić. Posebno je zadovoljstvo što u „Majstoru i Margariti“ na pozornici zajedno

nastupaju trojica doajena hrvatskoga kazališta: Pero Kvrgić, Vanja Drach i Ljubomir Kapor.

Dramatizaciju, u kojoj igra čak 26 glumaca u 28 uloga, potpisuje poznavateljica Bulgakovljeva djela, dramaturginja Sanja Ivić.

Uredništvo



PETROVO SELO – Prošle subote iz ovoga naselja devetimi su položili jezični ispit u Baji. Sedmimi su školari petroviske Dvojezične škole, a dvama gimnazijalci kim je uspio i sridnji stupanj jezičnoga ispita. Pripremila ih je direktorica Dvojezične škole, ujedno i učiteljica hrvatskoga jezika Edita Horvat-Pauković. Na nje inicijativu prvi put u povijesti Željezne županije moru hrvatski sridnjoškolci maturirati u Sambotelu. Osmimi su u ove dane riješili pismene zadaće u prvom dijelu mature, a usmeno će o svojem znanju dati obračun 20. junija, srijedu, u sambotelskoj gimnaziji „Dorottya Kani-zsai”.

NARDA – Na Danu Hrvatov 17. junija, nedilju, u 14.30 se otvara zelena granica med Nardom i Čembom, pri Križu pomirenja na hataru. Za svečanim programom posvetit će se spomen-ploča, a u 15 uri se začme kulturni program u sudjelovanju KUD-a Mura iz Murskoga Središća, KUD-a Mladost iz Odre (Zagreb) i KUD-a Gradišće iz Petrovoga Sela. Polag toga nastupat će i nardanski pjevački zbor ter njev najnoviji muzički sastav. U 18 uri slijedi skupna večera ter bal uz svirku petroviske Pinkice.

BUDIMPEŠTA – «Grad budućnosti» naslov je priredbe koja se 31. svibnja i 1. lipnja održala u V. okrugu grada Budimpešte. U sklopu programa na Trgu slobode predstavio se i Hrvatski plesni ansambl Luč.

JUD – U nedjelju, 3. lipnja, proslavili smo blagdan Presvetoga Trojstva u svetištu Majke Božje u Judu (Đudu), gdje je održano tradicionalno hrvatsko hodočašće. Svetu misu na otvorenom predvodio je župnik iz Donjeg Miholjca, a pjevao Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe iz Pečuha, uz orguljašku pratnju Anice Posavac iz Šikloša.

BIZONJA, GORNJI ČETAR – Ove dane veselje je veliko tako na jugu kot i na sjeveru, pokidob na jezičnom ispitu u Baji, uprav onda kad i Petrovišćani, i Bizonjci ter i Četarci su uspješno položili jezični ispit iz hrvatskoga jezika. U pripremi Klauđije Šmatović, učiteljice za hrvatski jezik u bizonjskoj osnovnoj školi, med učenici 8. razreda trimi su dobili svidodžbu, a Anica Poljak-Šaler, školnikovica hrvatskoga jezika u četarskoj školi, pet dice je peljala na ovo jezično mirenje. Četirmi su položili osnovni, a jedan učenik sridnji stupanj jezičnoga ispita.

Jubilarni, XV., Racki Duhovi u Dušniku

Velika kulturna manifestacija i pučka zabava



Blagdan Duhova, rođendan Majke Crkve, ima posebno mjesto u vjerskom životu Hrvata, a ističe se i lijepim pučkim običajima. Među bačkim Hrvatima najpoznatije su «kraljice», koje se još i danas izvode u nekim naseljima, primjerice u Kaćmaru i Santovu, obilazeći bunjevačke i šokačke domove na prvi dan Duhova.

Racki Hrvati u Dušniku na blagdan Duhova održavaju svoju duhovsku manifestaciju, dvodnevne dane sela uz bogate kulturne i zabavne sadržaje koji obvezatno počinju svetom misom.

Tako su u suorganizaciji Seoske i Hrvatske manjinske samouprave i ove godine, 26. i 27. svibnja, u Dušniku priređeni već tradicionalni Racki Duhovi, koji su ponovno upriličeni u lijepo uređenome seoskom parku u Bari. Jubilarni, XV., Dani sela obilježeni su bogatim kulturno-zabavnim programima. Poput prijašnjih godina, znatan je dio posvećen prepoznatljivim kulturnim sadržajima rackih Hrvata.

Ovogodišnji Racki Duhovi, već po običaju, započeli su zabavnim programima za djecu. Prvog dana, 26. svibnja, okupili su se Dušnočani sa svih strana koji više ne žive u rodnome selu. Usljedio je kulturni program, izbor duhovske „kraljice” i „kralja”, a večer je završila plesnom zabavom i pučkom veselicom. Predstavio se i plesačnica svirao TS „Vizin” iz Pečuha. U nedjelju, 27. svibnja, Racki su Duhovi nastavljani programima za djecu, a zatim dočekom gostiju i uzvanika na zajednički objed. Okupio se velik broj uzvanika, među njima predsjednik HDS-a, predstavnik generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, te nekoliko zastupnika bačkih Hrvata iz obližnjih naselja, koji su nakon ručka vrijeme proveli u druženju. U predvečernjim satima priređen je šarolik prigodan folklorni program u kojem su među ostalima nastupili Plesne skupine „Remeni-ca” i „Danubia”, Tamburaški sastav „Danubia”, Dječja plesna skupina, Pjevački zbor „Biser”, Izvorna pjevačka skupina, Kulturna udruga iz Šibenika. Nakon kulturnog prog-



rama domaći Tamburaški sastav „Racke žice” svirao je plesačnicu koja je u vrlo dobrom raspoloženju potrajala od sitnih sati.

Ove su godine Dušnočani ugostiti i drage prijatelje iz Hrvatske, Kulturnu udrugu „Šibenske šuštime” iz Šibenika koji su oba dana nastupili u folklornom programu, a šibenskim kolom i dalmatinskim melodijama osvojili su srca i duše svojih domaćina. Bilo je vremena i za druženje jer su gosti smješteni kod dušnočkih obitelji.

Rackim je Duhovima nazočio i Željko Just, predsjednik NK „Slaven” iz Trnjana kod Slavenskoga Broda, koji je prenio pozdrave načelnika, a svojim domaćinima uručio 70 hrvatskih knjiga. Naime, veza između Dušnoka i Trnjana uspostavljena je još prije četiri godine, a od tada Dušnočani redovito sudjeluju na Memorijalnome nogometnom turniru u spomen žrtvama Domovinskog rata u Trnjanima, a nogometaši iz Trnjana svake godine gostuju u Dušniku. Kako smo saznali, športska suradnja ove godine proširit će se i na folklor.

Za ovu prigodu objelodanjeno je i posebno izdanje s naslovom „Racki Duhovi 2007”, list mjesne samouprave koji je dostupan i na internetu. Uz ostalo, u njemu nalazimo napise o boravku Dušnočana na čelu s načelnikom u franjevačkom samostanu na otoku Visovcu u Hrvatskoj, o najznačajnijim godišnjim priredbama kao što su Racko prelo, Ivanjdan, 20. kolovoza i Berbena svečanost, o poznatim Dušnočanima koji više ne žive u Dušniku, ali su tu rođeni i do danas se redovito vraćaju svome rodnom selu, zatim ukratko o povijesti naselja i petnaestogodišnjoj priredbi Rackih Duhova te o drugome.

Velik broj okupljenih Dušnočana i njihovih gostiju dokazao je da ni nakon 15 godina Racki Duhovi nisu izgubili na svome značaju i posjećenosti, dapače, održali su se kao velika i najznačajnija godišnja svečanost svih Dušnočana ma gdje oni bili. U tome svoje zasluge ima i mjesna Hrvatska manjinska samouprava, koja od samih početaka sudjeluje kao suorganizator priredbe. *S. Balatinac*



U organizaciji, ove godine, Hrvatske i Njemačke manjinske samouprave te mjesne samouprave sela Vršende, 26. svibnja u podnožju vršenskog Orašja i podruma održan je drugi po redu Festival „Ovca i ovčji rep“, koji je okupio velik broj Vršendana i svih znatiželjnika koje ova već turističko-gastronomska ponuda donosi u to naselje. Vlasnici tamošnjih podruma u ranim su jutarnjim satima otvorili svoja vrata, a bilo je i mnogo onih koji su uz kapljicu nudili i specijalitete napravljene od ovčjega mesa, po prihvatljivim cijenama.

U ovome malom naselju njegovi stanovnici, Hrvati, Nijemci, Mađari i Romi, živeći u mirnom suživotu, oduvijek su se bavili stočarstvom i vinogradarstvom. Zamisao Festivala je dugogodišnja, a počela se ostvarivati lani. Prvi Festival održan je pod okriljem Središta za kulturu grada Pečuha, uspješno organiziran, naišao je na plodno tlo.

Interes i velik uspjeh nagnali su domaćine da ove godine vlastitim snagama organiziraju istu priredbu s još više sadržaja.

Ovaca je nekad bilo mnogo u Vršendi, pastira također, a bilo je i mnogo velikih i lijepih podruma, marnih vinogradara. Danas ovaca ima nešto manje, ali podruma i dobroga vina, od kojih je najcjenjenija upravo domaća sorta grožđa zvana ovčji rep, iznjegovana je danas na visokoj razini.

Obogaćeni kulturni sadržaji uz njemački, hrvatski i mađarski folklor, te nastup mnogobrojnih gostiju obilježili su pozornicu na otvorenome. Festival je službeno otvoren u ranim prijepodnevnim satima; otvorio ga je vršenski načelnik Károly Körtési uz pomoć predsjednica njemačke i hrvatske manjinske samouprave, Anne Emese i Marijane Balatinac.

Kako je za Hrvatski glasnik izjavila predsjednica tamošnje Hrvatske manjinske samouprave Marijana Balatinac dr. Al Emad, sve je počelo svetom misom na otvorenome pod šatrom na tri jezika: njemačkom, hrvatskom i mađarskom, koju je služio velečasni Attila Bognár, a pjevali su je Mješoviti pjevački

hrvatski zbor Orašje i vršenski Zbor umirovljenika, koji su naučili crkvene pjesme na tri jezika. U trojezičnosti je prošlo i otvaranje Festivala i druženje na njemu.

Program je svojim nastupom otvorilo Folklorno društvo Ladislava Matuška iz Kukinja i Semelja, slijedila je Njemačka folklorna skupina iz Vemena, HKUD Vukojevci iz Hrvatske. Sa selom Vukojevcima pokraj Našica počela je suradnja prije nekih dva mjeseca kada su vukojevački čelnici posjetili Vršendu. Iz Općine Draž stiglo je iz Batine mađarsko folklorno društvo jer tamošnja mađarska manjina dobro surađuje s vršenskom Hrvatskom manjinskom samoupravom. Osim narečenih nastupila je i Njemačka folklorna skupina iz Narada, Pjevački zbor Edelweiss iz Božuka, a uz večeru svirao je sastav Bianco. Uz folklorni program blagoslovljena je bačva u podrumu Filipa Luca, priređena izložba vina u podrumu Čabe Balatinca, a organizirani su i brojni zabavni programi za djecu.

Ova je priredba veoma važna za Vršendu, koja se nalazi u mohačko-bojskoj vinskoj cesti, a njome i selo i manjinska samouprava pomažu dobar glas Vršende brinući se pri tome, uz gospodarski učinak Festivala, i za njegov narodnosni sadržaj.

Ovogodišnji Festival dobio je i svoj službeni grb koji čine dvije ovce i vinova loza ovčjega repa. Prilikom Festival „Ovca i ovčji rep“ nastradale su brojne vršenske ovce i janjad, bez kojih ni ovčji rep ne bi bila tako ukusna kapljica. Među mnogim posjetiteljima Festivala našli smo se s predsjednikom Skupštine HDS-a Mišom Heppom koji je na stigao sa svojom obitelji, te zamjenikom predsjednika Skupštine HDS-a Đusom Dudašem.

Sa strane Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Festival je počastila svojom nazočnosti gđa Jadranka Telišman sa suprugom, bili su tu članovi brojnih hrvatskih samouprava iz Baranje, okupili su se Hrvati iz cijele regije.

bpb

U povodu 125. obljetnice imena Erzsébetvárosa



Katica Benčik i Marko Dekić

Od 18. do 25. svibnja, u povodu davanja imena budimpeštanskom Erzsébetvárosu (VII. okrug) – na više od dvadesetak mjesta – održano je niz jubilarnih kulturnih, prosvjetnih, športskih, glazbenih, folklornih, zdravstvenih, kviznih, za djecu i odrasle podjednako korisnih i zabavnih programa.

Godine 1873. u vrijeme ujedinjena Pešte i Budima te Margitina otoka, glavni grad je razdijeljen na administrativne okruge. Prostrani Terezijin grad tada je razdvojen na VI. i VII. okrug, stoga je granica dvaju gradskih dijelova postala Ulica Király. Tadašnja Glavnogradska skupština odlučila je da se od 7. veljače 1882. g. okrug zove imenom kraljice Erzsébet (Elizabete).

U okviru 125. obljetnice, na priredbe su pozvani i predstavnici zbratimljenih gradova (u Grčkoj, Bugarskoj i Francuskoj) i za buduću uzajamnu suradnju odabrani gradovi u Srbiji i Hrvatskoj, a čije su izaslanstvo činili načelnik grada Karlovca Damir Jelić, predsjednik gradskoga Vijeća Željko Gojšić te direktor Dječjeg odmarališta grada Karlovca u Selcu Marjan Karlić koji su 18. svibnja – zajedno s ostalim izaslanstvima – sudjelovali svečanoj sjednici mjesnoga samoupravnog tijela, službenom otvaranju jubilarnih programa te otkrivanju spomen-ploče i posvećivanju «Kandelabera zbratimljenih» gradova.

Na Klauzálovu trgu 19. svibnja, pod nazivom „Ured na trgu“, uz brojne sajmišne šatore, otvorena je ulica okružnih civilnih udruga te narodnosnih, manjinskih samouprava. Hrvatska manjinska samouprava, zajedno s bugarskom, na svome dijelu „štanda“, osim beletrističkih djela naše Croatice, izložila je primjerke Hrvatskoga glasnika i šaroliki promidžbeni prospekt o Croatici, te druga svoja izdanja. Posjetitelji su iz prospekata našega budućeg zbratimljenog Karlovca i Selca imali prilike upoznati i mogućnosti ljetovanja na Jadranu, koje organizira Hrvatska manjinska samouprava budimpeštanskog Erzsébetvárosa. (d.)

**Hrvatska manjinska samouprava
II. okruga grada
Budimpešte raspisuje
natječaj za studente**

Uvjeti:

- znanje hrvatskoga jezika
- dobri rezultati u učenju
- kandidat treba biti pripadnikom hrvatske zajednice u Mađarskoj i stanovnikom budimpeštanskoga II. okruga.

Uz prijavu kandidati trebaju priložiti:

- životopis na hrvatskom jeziku
- presliku srednjoškolske svjedodžbe ili presliku o položenom ispitu iz hrvatskoga jezika
- presliku indeksa.

Rok predaje molbe:

deset dana od objave u Hrvatskome glasniku.

Molbe treba dostaviti na adresu:

Hrvatska manjinska samouprava II. okruga
1024 Budimpešta, Mechwart liget 1.

**Hrvatska manjinska samouprava Bike
srdačno vas poziva na**

HRVATSKI KULTURNI FESTIVAL

koji će se održati 23. junija, subotu, u mjesnom domu kulture.

Program priredbe:

- 16.00 Doček gostov
- 17.00 Sveta maša u mjesnoj crkvi
- Kulturni program

Pozdravni govor:

- Janoš Virag, predsjednik Hrvatske manjinske samouprave u Bika
- Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave
- Ferenc Kovács, predsjednik Željeznožupanijske skupščine.

U programu nastupaju:

- Pjevački zbor Koprivnički Bregi
- Pjevački zbor sv. Cecilija iz Sambotela
- Jačkarni zbor Djurdjice iz Sambotela
- Pjevački zbor Danica iz Bike
- KUD Gradišće iz Petrovoga Sela
- KUD Veseli Gradiščanci iz Unde
- Plesna skupina Koprivnički Bregi
- KUD Zviranjak iz Prisike.

19.30 Večera

20.00 Bal, svira Pinka-band

Pokrovitelji priredbe:

Mišo Hepp, predsjednik HDS-a, Ferenc Kovács, predsjednik Željeznožupanijske skupščine, Lajos Horváth, načelnik Bike.

Croatiada 2007. u Santovu

**Učenici su se istakli dobrim znanjem
hrvatskoga jezika**



U organizaciji Hrvatske državne samouprave, a u okviru Croatiada 2007, 29. svibnja priređeno je Državno natjecanje u poznavanju hrvatskoga jezika, književnosti, kulture i narodopisa za učenike 5.-6. razreda dvojezičnih i škola s predmetnom nastavom, koje je, kao i prijašnjih godina, upriličeno u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu u Santovu. Kako nas je obavijestila suradnica Ureda HDS-a *Zdenka Šibalin*, nakon dostavljenih i vrednovanih pismenih radova, od 21 pozvanog učenika na usmenu završnicu odazvalo se 17 učenika iz raznih krajeva Mađarske. Došla su djeca (ukupno desetero) iz tri dvojezične škole: budimpeštanskoga HOŠIG-a, HOŠIG-a Miroslava Krležu iz Pečuha i Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu. U kategoriji škola s predmetnom nastavom (ukupno sedam) odazvali su se učenici Obrazovnog središta „Nikola Zrinski” iz Kerestura, Osnovne škole iz Lukovišća, te Osnovne škole iz Martinaca (koju uvrštavamo već među dvojezične škole, op. a.), a nisu se odazvali učenici Hrvatske osnovne škole i umjetničke škole „Katarina Zrinski” iz Serdahela.

Stručni ocjenjivački sud u sastavu *Anica Torjanac*, *Zorica Babić Agatić* i *Liana Juhas* nije imao lak posao jer, kako je istaknuto prigodom proglašenja rezultata, sudionici su pokazali iznimno dobro poznavanje hrvatskoga jezika u odnosu na prošle godine. Croatiadu je posjetio i predsjednik HDS-a *Mišo Hepp*, koji je na svečanome proglašenju rezultata i dodjeli nagrada pozdravio okupljene sudionike te ih pozvao na njegovanje materinske, hrvatske riječi i običaja.

Odlukom stručnog žirija, posebnu nagradu dobili su učenici budimpeštanske škole *Luka Jušić* i *Ilderina Kovačević*, podrijetlom iz Hrvatske. U kategoriji predmetnih škola dodijeljene su dvije nagrade. Prvo mjesto osvojila je *Sandra Reiz* iz Lukovišća, a drugo mjesto *Šara Novak* iz Kerestura, obje učenice 5. razreda. U kategoriji dvojezičnih škola, zbog



dobrog znanja učenika, odluka je bila vrlo teška, pa su podijeljene četiri nagrade, posebno za 5. i 6. razred. Prema tome, u kategoriji 5. razreda prvo mjesto dodijeljeno je *Berti Stipanov* iz Santova, a u kategoriji 6. razreda prva je bila *Judita Jerant*, druga *Mirela Ronai*, obje iz Pečuha, a treća je bila *Patricija Šimara* iz Martinaca. Svim sudionicima, te nagrađenima, dodijeljene su spomenice i lijepi prigodni darovi HDS-a, naša hrvatska izdanja, pisani pribori, bilježnice, pernice i drugi školski pribori. Osvajajući prvih mjesta po kategorijama dobili su pak nagradno sudjelovanje u ljetni tabor koji će se prirediti u Kulturno-prosvjetnom središtu i odmaralištu u Vlašićama na otoku Pagu.

Zorica Babić Agatić, članica ocjenjivačkog suda dala je kratku ocjenu natjecanja u Santovu:

– Već više od deset godina članica sam ocjenjivačkog suda, ali tako pripremljenu djecu, s takvim znanjem hrvatskoga jezika još ni jedne godine nismo sreli. Nadamo se da ovo nije bila iznimna godina, nego da će se to ponavljati svake godine. Bilo je uistinu teško odlučiti od vrlo dobrih koji su najbolji. Treba čestitati i nastavnicima koji su pripremili djecu. Žao nam je što iz naselja gdje se odvija predmetna nastava hrvatskoga jezika dolazi vrlo malo djece. Raduje nas što smo Martince već mogli uvrstiti u kategoriju dvojezičnih škola, jer ta djeca također dobro znaju hrvatski. U Santovu se uvijek odista dobro osjećamo.

Do sada se natjecanje iz poznavanja hrvatskoga jezika i narodopisa održavalo u okviru Male ljetne škole hrvatskoga jezika, pa su svi sudionici mogli provesti tjedana dana u Santovu, a ove godine iz raznih, prije svega objektivnih razloga, nije moglo biti tako, stoga je bilo malo teže jer je većina djece nakon dugačkog puta morala pokazati svoje znanje. Srdačnim prijatom domaćina uvijek smo bili zadovoljni.

S. Balatinac

Posljednji izlet osmog razreda



Sedmi i osmi razred serdahelske Osnovne škole Katarine Zrinski proveo je dva nezaboravna dana na školskom izletu. Učenici su prvog dana razgledali grad Szolnok (na žalost, samo iz autobusa – zbog lošeg vremena). Potom su se uputili u odredište njihova izleta, u nedaleko Središte za slobodne aktivnosti, u pratnji Katicice Lukač-Brodač, razrednice 8. razreda, Monike Balažin, razrednice 7. razreda, ravnateljice Marije Biškopić-Tišler i nastavnice Žužane Fabić-Tišler.

Učenici su se smjestili u svojim sobama i razgledali Središte, a zatim su otišli na objed. Poslije su mogli birati između raznovrsnih programa: biciklistička tura, razni športovi, kuglanje, biljar itd. Nakon večere učenici i nastavnici su uživali na karaokoma.

Drugi dan bio je jednako dobar kao i prvi. Nekoliko učenica 8. razreda mijesilo je kruh, koji su poslije mogle i pojesti. Ostali su uživali u pruženim mogućnostima. Neki su jahali konja. Izgledali su na njemu kao prinčevi i princeze. Nakon objeda učenici su krenuli prema Hortobágyu. Tamo su posjetili poznati most s deset lukova. Na putu prema kući svi su se zabavljali: neki pjevajući, neki razgovarajući, a neki duboko spavajući. Porazgovarala sam s nekoliko razrednih drugova i zamolila ih za mišljenje. Evo, što su mi rekli:

Dina Tišler: Izlet je bio jako dobar. Dobro smo se osjećali, atmosfera je bila odlična, mnogo smo se smijali. Bilo mi je zabavno, lijepo smo proveli dva dana skupa s razrednim drugovima, ali mi je žao što su ta dva dana tako brzo prošla.

Anis Badnjević: Izlet je bio izvrstan. Bio je zabavan i prepun smijeha. Odlično sam se proveo. Najviše mi se sviđao biljar i kupanje u bazenu. Odlično sam se osjećao, no, na žalost, to je bio posljednji razredni izlet. Posljednji, ali najbolji!

Martin Vlašić: Razredni izlet je bio iznimno dobar. Odlično sam se zabavio. Najviše mi se sviđelo kuglanje i biljar. Hrana je bila ukusna. Žao mi je što je izlet tako brzo završio.

Nikoletta Fülöp: Izlet mi se sviđao. Organizirali su nam različite programe. Najviše mi se sviđelo jahanje i vožnja biciklom na vodi. Mnogo smo se smijali i zabavljali. Raspoloženje nas učenika bilo je izvrsno. Učenici osmog razreda žale jer im je to posljednji razredni izlet, no učenici sedmog razreda jedva čekaju sljedeći izlet. Ako ste imali priliku ići na ovaj izlet, a niste, možete žaliti jer je ovo bio nedvojbeno najbolji izlet do sada! A vi, sedmaši, imate priliku da idete na još jedan razredni izlet. Nemojte ga propustiti!

Monika Ptičar
8. razred

Moj rezultat

Dana 21. svibnja u Budimpešti se održalo državno natjecanje iz hrvatskoga jezika.

Budući je natjecanje prvoga kruga dobro uspjelo, bila sam pozvana na ovo natjecanje i odlučila ići i dati sve od sebe. Autobus za Budimpeštu je krenuo u 5.30 sati. Putovala sam u pratnji nastavnice hrvatskoga jezika.

Nisam imala tremu sve dok nisam stupila u zgradu Slovenske manjinske samouprave, gdje se održavalo natjecanje, koje je počelo u 10.00 sati.

Na početku su se predstavili članovi ocjenjivačkog suda, zachejeli nam dobrodošlicu. Učenici su bili razvrstani u dvije kategorije. Ja sam bila u prvoj kategoriji za jezik i književnost. Vukli smo listić s rednim brojem. Imala sam broj koji sam i željela: prvi. Bila sam sretna i jedva sam čekala da se sve završi. Prvo sam se trebala predstaviti, a nakon toga sam izvukla papir na kojem su bila tri zadatka. Prvi zadatak je bio opisivanje slike, drugi sastavljanje dijaloga sa zadanom temom, a treći recitiranje stihova pjesme koju znam. Kad sam napokon izašla iz natjecateljske sobe, osjetila sam veliko olakšanje jer je sve bilo gotovo. Zapravo ne sve. Još je ostalo i proglašenje rezultata. Do tada trebalo je, meni se tako činilo, dosta dugo čekati. Kad su napokon proglasili osvojeno prvo mjesto iz prve kategorije, a uz njega i moje ime, bila sam presretna. Nakon proglašenja rezultata predsjednica ocjenjivačkog suda čestitala je na rezultatima, i natjecanje je završilo.

Krenule smo doma, ja i moja nastavnica, u četiri sata poslijepodne. Bila sam jako sretna zbog svog postignuća, koji ne bih postigla da nije bilo moje nastavnice koja me je prije svega prijavila na natjecanje, vodila me a Budimpeštu i hrabrila me.

Puno joj hvala!

Monika Ptičar
8. razred
OŠ „Katarina Zrinski”,
Serdahel



Izradila: Dijana Kovačić
iz Fiečehaza

Preporučujemo



Možda tkogod od vas još nije gledao animirani film «Auti» (Cars). Dvd se može kupiti po sniženoj cijeni i sinkroniziran je i na hrvatski jezik, pa ga možete pogledati i radi vježbanja materinskoga jezika. Redatelj filma je John Lasseter, a glasovi na hrvatskom jeziku jesu: Leon Lučev, Žarko Potočnjak; Pero Kvirgić, Dora Polić, Dražen Bratulić.



Posrijedi je brzinska pustolovna komedija smještena u svijet automobila. Onaj tko voli aute, uživati će u njemu.

Munjeviti Jurić, bahat, ali neiskusni trkači auto, koji žudi za uspjehom, otkrije da je u životu bitnije putovanje nego stizanje na cilj, kada se neočekivano nađe u uspavanom gradiću na autocesti 66 Radiator Springs. Krenuo je preko države na veliko prvenstvo u Kaliforniji kako bi se natjecao protiv dvojice iskusnih profesionalaca. Munjeviti se prijateljuje s neobičnim stanovnicima, između ostalih s Hudsonom, Sanjom Sportivom i Šlepom koji mu pomognu shvatiti da u životu postoje i važnije stvari od trofeja, slave i sponzora ...



Zameo ih vjetar

Dana 15. svibnja 2007. godine (utorak) Hrvatska manjinska samouprava XIX. okruga grada Budimpešte priredila je hrvatsku kulturnu večer pod imenom Hrvatski okusi. Tom su se prigodom htjeli predstaviti i široj hrvatskoj, a i mađarskoj publici. U programu su sudjelovali članovi HOŠIG-ove đачke amaterske dramske družine BIG MIND, kratak glazbeni program su dali članovi HOŠIG-ova tamburaškog orkestra, a pri kraju večeri koncert je održala skupina Gallows pole. Ugođaj su uveličali još hrvatska glazba i svježi bureci.

Ovim putem zahvaljujem svima koji su pomogli u organizaciji ove večeri: Hrvatskoj manjinskoj samoupravi XIX. okruga, Hrvatskoj osnovnoj školi i gimnaziji u Budimpešti, profesorici glazbenog odgoja Móniki Hajdú te njezinim učenicima, Andrásu Csátiju koji nam je besplatno osigurao mjesto i tehniku te članovima družine BIG MIND. Unatoč velikom zanimanju za tu večer, posjećenost je bila iznenađujuće mala. Sat-dva prije početka samoga programa, glavnim je gradom propuhao jak vjetar noseći sa sobom kišu i nevrijeme te otežao promet. No, vjetar nije zameo samo grad, nego vjerojatno i glavnogradske Hrvate. Mnogi koji su čvrsto obećali da će se odazvati pozivu, očito, uplašili su se nevremena i odlučili ostati doma. Svaka čast onima koji su se borili s velikim vjetrom i pod svaku cijenu došli na program. A ovi ostali – bez komentara. Pitam se: kome da se organiziraju razni hrvatski kulturni programi ovdje u Budimpešti ako nevrijeme oduzme volju i naše ljude odvratiti od kulturne priredbe? Imamo li tako budućnost? Budimpeštanski Hrvati, zar vas vjetar zameo? *Dalibor Mandić*

STARI GRAD – Dotični varoš, kade je i već manjinskih samoupravov, 17. junija, nedilju, održava se Trogranični kulturni festival na kom će nastupati i jačkari starogradske Hrvatske manjinske samouprave. Zbor je nedavno dao sašiti zajedničku nošnju, a pred kratkim su prosili i stručne savjete od Štefana Kolosara kako bi morala izgledati njeva gradišćanska pratež, koja je zasada samo u planu.

HRVATSKI ŽIDAN – Ove subote 50 hrvatskih svećenikov će dospiti u ovo sridnjegradišćansko naselje iz okolice Varaždina, uprav tako kot i lani. U pol desetoj se začme maša u crikvi sv. Ivana Krstitelja, a zatim će dojtj vjerojatno i do družjenja, diskusije na mjesnoj fari s dušobrižnikom Štefanom Dumovićem.

Kupljenovo-Luka – Gornji Četar

Lipa prijateljstva za školsko druženje



Učenički iz Kupljenova su se jako veselili majicama

Na sredini majuša veliko je bilo pripravljanje u četarskoj školi zavolj ponovnoga susreta s Hrvatima. Osnovna škola Kupljenovo-Luka, kraj Zaprešića, je pred dvimi ljeti uspostavila kontakte sa četarskom školom, ku pohadjaju dica iz šest okolišnih naselj. U narodnu nošnju obličeni četarski učenički s malimi dari su dočekali goste. Dan prijateljstva je počeo na školskom dvoru s obilnim programom Hrvatov. Vidili smo kusić zagorskoga folklor, poslušali smo recitacije, a zatim su predani bezbrojni dari. Najatraktivnije su bile šarene majice ke su dali načinjati Četarci školarom uprav za ovu priliku. Anica Poljak-Šaler, učiteljica hrvatskoga jezika u četarskoj školi, u svezi s ovim spravišćem je rekla: – *Jako smo bili uzbudjeni kad smo doznali da*



Folklorni program gostov

će naši prijatelji opet dojtj k nam, jer smo se i mi jako lipimi doživljaji vratili domom iz Hrvatske u jesen. Naša dica jur imaju tamo prijatelje, jur se dopisuju, putuju e-maili, razgovaraju se na telefonu. Pod žarkim suncem je toga dana sadjeno i drvo prijateljstva. Lipu su dvi školske ravnateljice, Jadranka Kekelj i Magda Horvat-Nemet, smjestile na školskom dvoru, pod kom, kako je i rečeno, si želju odsad svako ljeto se sresti prijatelji ki se ufaju da će i njevo partnerstvo tako jačati, rasti i razvijati se kot ova lipa. U restoranu Pezi pod vedrim nebom su objedovali svi gosti i domaćini, a potom je nastavljeno putovanje u Sambotel. Tamo su rimljanski legionari čekali odredjenim programom dicu, a bilo je vrimenta i za pogledanje znamenitosti u spomenutom varošu. Spravišću puno smiha i veselja su se pridružili i predsjednica Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj Marija Pilšić kot i bivši predsjednik Hrvatske državne samouprave dr. Mijo Karagić.

-Tiho-



Dvi školske ravnateljice u djelju



Pismo prijatelju – (Još koja riječ o Bunjevcima)

Donosimo reagiranje čitatelja Stipana Švrake na napis čitatelja Joške Vlašića „Odbijena narodna inicijativa“ objavljeni u rubrici Pisma čitatelja 29. ožujka 2007. godine, Hrvatski glasnik, broj 13. Napomena: uredništvo se ne poistovjećuje s objavljenim napisom ni reagiranjem na njega.

Prošlo je nekoliko desetljeća otkako se nismo vidjeli, premda smo, čini mi se, ponekad ipak čuli jedan za drugog. Ja sam pažljivo pročitao sve što se rodilo iz tvoga, katkad možda od stvarne potrebe oštrijeg i ljucjeg pera. Neću reći da sam uvijek bio baš veoma oduševljen, ali sam smatrao da čovjek – i poput mene koji nema uvijek dobru mogućnost iznijeti pred javnost svoje misli – obrati se peru i papiru za koji s pravom kažu da podnosi sve. Ja sam se ovdje-ondje također ponio na isti način. U nedostatku nekog foruma iznosio sam svoje, možda i zalutale, misli na bijeli papir, pa neka crna slova sama stoje i stražare nad njima.

Jednu okolnost, međutim, nikada nisam smetnuo s uma. Izbjegavao sam i privid da bilo koga uvrijedim ili u svom ponosu povrijedim. Pošao sam od one maksime da svi skupa imamo dosta svojih nevolja s kojima se trebamo boriti i izboriti svoju često ne priznatu istinu.

Ali što ćeš! Kako narod veli, dobar glas stiže daleko, a loš još dalje. Eto, neko vrijeme smo mi bačvanski Bunjevci došli u „modu“, pa se svi mogući jezici bruse o našim nedaćama! Možda bi mi trebalo biti drago što ova naša „problematika“ stiže čak do ovih naših zapadnih županija, točnije do Zalske. Izgleda tamo imamo svojih „prijatelja“ koji nam žele pohitati u pomoć. Hoće da nam razbistre naše tupe glave, da nam prosvijetle pamet i da nas izvedu na pravi put. Dakle, čak i tamo imamo svojih „dušobrižnika“ koji, vjerujem, ne žele nama ništa lošeg, samo po svomu sudeći, zaboravljaju na jednu stvar, i to da i mi imamo svoga ljudskog ponosa, te se ne možemo nikako radovati kada se mi i naš jezik izlaže ruglu i smijehu.

Neupućenost u nekim prilikama može poslužiti za izgovor, ali, svakako, čovjek kada nešto hoće napisati, a kamoli stav zauzeti, treba raspolagati s dobro potkovanim argumentima, činjenicama koje su garant za sve napisano i olako izgovoreno.

Ne pričem da može biti svugdje nekoliko „vrućih“ glava koje misle s nekim starim-novim preuzetim sa strane idejama stvoriti za sebe neku novu perspektivu, pa možda čak i neku paricu. Ali je to bio pokušaj – i bez toga da od strane mađarskog Parlamenta bude odbijen – samim nastankom osuđen na propast. Mada, trebam reći, ne zvuči baš vrlo elegantno kada narodna inicijativa bude odbijena. Naravno, i ova odluka o odbijanju bila je znanstveno potkrijepljena, ali je činjenično stanje ipak svjetlije i pruža malo više nade od onoga koje nam Ti, prijatelju, savjetuješ.

U svome nastojanju da ne znam koga uvjeriš u istinitost svojih stavova, stigao si, prijatelju,

do jedne prilično izuzetne pa čak i neukusne zamjene teza.

Pišeš kako su u „presvetloj Francuskoj“ počeli raditi takozvani «prosvetčeni» pametnjakovići, enciklopedisti, pa poslije njih njihovi «slobodni zidari» ... «te se u njihovo vodstvo umiješali materijalisti ... Te razne bande otpočele su kvariti, razbijati centralne države (Rusija, Nemačka, Austro-Ugarska Monarhija). Ubijali su careve, careviće, kraljevske nasljednike, naterali su narode u svetske ratove, revolucije i kontrarevolucije da na našoj planeti preuzmu ekonomsku i političku vlast”!

E, sad budi pametan, dragi čitatelju, te zaključi kako iz ovog iznesenog – zapravo umalo smiješnog – dolazi moj prijatelj do sljedećeg zaključka:

«Pa, dragi moji Bunjevci, i vi tak mislite da se priključit kanite ka tim *nemilosrdnim crvima* (istaknuo ja), odvojite se od naše hrvatske zajednice, budite 14. etnička manjina sa svojim „i”-kavštinom».

Stigao si, znači, prijatelju moj do toga da nas, eto, protjeruješ iz ove naše zajednice hrvatske, samo mi nije baš nimalo jasno s kojim pravom činiš to. Je li Te itko zamolio i nahuškao da stigneš do ovoga Tvog premudrog zaključka. Ali ono što mi nikako ne ulazi u moju također staru glavu (doduše nešto mladu od Tvoje), tako nas, Bunjevce, povezuješ s onim nemilosrdnim kucima?

Ne želim se baviti nekim drugim Tvojim tvrdnjama o raznim narječjima našim. Mislim da je posrijedi zamašna simplifikacija koja se možda može koristiti u sredinama u kojima pojma nemaju o jezičnoj problematici. Inače, po mome sudu ovu su problematiku naši jezikoslovci u Pečuhu davno objasnili, čak i u seriji na hrvatskom na televiziji, stoga ulaziti u ta pitanja na ovaj i sličan način potpuno je izlišno.

Bio sam, priznajem, pomalo naivan kada sam mislio da je ovaj problem nadiđen, bolje rečeno, riješen. Najmanje sam se nadao tomu da će se naći itko tko će se naslađivati time, i na očigled malo važnim pitanjem.

Prijatelju! Da si bio nazočan predavanju dr. Dinka Šokčevića u Baji, u povodu Bačkih razgovora s problematikom integracijskih procesa Bunjevaca, vjerujem da ne bi s takvom lakoćom i tolikim nemarom hvatao pero i računalo da izneseš gomilu poluistina. Uostalom, zašto ne prepustiš cijelo ovo pitanje nama samima, Bunjevcima!

Sudbina i nama nije baš bila jako naklona. Trebam se samo sjetiti mnogih pomadašenih prezimena zbog i najsitnije službe u bajske varoškoj kući. Prvo su, naravno po nagovoru,

pomadašena prezimena, a poslije, postupno došlo je i do odnarođivanja. I sve to u duhu one međuratne politike, kako bi se makar i donekle ublažile one duboke rane učinjene Trianonom.

Samo još malo da se vratim na predavanje našega bajskeg Bunjevca dr. D. Šokčevića. Da si imao mogućnosti nazočiti tom događaju, siguran sam da bi imao sasvim drugu predodžbu i o onoj ikavici koju, očito, baš vrlo ne cijeniš. Možeš li zamisliti, prijatelju, da je ikavica npr. sredinom XIX. stoljeća bila u mogućnosti – da nije prevagnulo mišljenje hrvatskih Vukovaca – postati književnim jezikom Hrvata? Inače, ikavica je i danas rasprostranjena na prilično velikim područjima – osim Bačke – i diljem Slavonije duž Primorja i Dalmacije. A istu ikavicu rabe u svakidašnjem govoru svome i naši baranjski Šokci. A i bez ovih argumenata svjedoče o žilavosti ovoga govora da se niz naših istaknutih ličnosti koristio ovim jezikom u svojim pisanim djelima. I sam naslovni biskup I. Antunović – osobito kada se obraćao svom puku – pisao je i govorio ikavski.

Napominješ, prijatelju, kako je neki od studenata Bunjevaca bio spreman čak zavaditi se s profesorom u obrani ikavice. Ti ga ne imenuješ, ali ja mogu zamisliti, tko je to bio. Njega već davno nema među živima, pa tako, neka mu bude oprošteno što je u svojoj neupućenosti bio sklon čak i svađi braneći svoju „istinu”.

Na kraju samo još na jednu okolnost da obratim Tvoju pozornost. Iole upućen čovjek u jezična pitanja zna da ikavci mogu biti samo Hrvati. Pohrvaćeni Srbi nikako ne mogu biti jer je više nego jasno da svoj jezik, kao ni drugi, ni Bunjevci nikada nisu izgubili. A drugdje ikavice uopće nema, samo na onim prostorima gdje su nekada živjeli pa i danas žive Hrvati!

Ali ako još dopunimo sve ovo činjenicom da u mnogim sredinama u svakodnevnom govoru Hrvati upotrebljavaju ekavicu, ni ikavica ne može smetati nikomu.

Na samom kraju samo još ovo: nikomu ne koristi ako se u ovoj našoj maloj zajednici u ovakvim i sličnim „raspravama” koristimo iznošenjem svojih političkih uvjerenja. Stoga mislim da je svakako suvišno pozivati se na takva djetinjasta zapažanja da su djeca, kako ti veliš, „trigodišnja” nosila partizanima mine. Stoga Ti ja predlažem jedan potpuno drugi pristup cijeloj ovoj stvari.

Radije tražimo one niti koje nas povezuju, a ne one izmišljotine koje nas razdvajaju i unose samo razdor među nas.

Srdačno:
Stipan Švraka

Sumartinci u Starim Jankovcima



U Starim Jankovcima 26. svibnja održana je VII. smotra folklora nacionalnih manjina Republike Hrvatske i hrvatske dijaspore na kojoj su sudjelovali i članovi Kulturno-umjetničkog društva Sumarton.

Naselje Stari Jankovci bilo je mjesto sastanka nacionalnih manjina iz Hrvatske i raznih krajeva gdje žive Hrvati. Na toj međunarodnoj priredbi već su sudjelovale folklorne skupine iz Mađarske. Ove godine, među 11 društava (iz švedskog Malmoa, Osijek, Gornjeg Viduševca, Tavankuta, Zagreba Guče Gore, Iloka, Ilače, Darde i Starih Jankovaca), hrvatsku manjinu iz Mađarske predstavio je KUD Sumartona.

Na smotri su sva društva prikazala folklorno bogatstvo svoga kraja, Sumartinci su nastupili s koreografijom „Pomurski ugodajji“ uz pratnju tamburaša „Sumartonskih lepih dečaka“, a mješoviti pjevački zbor otpjevao je tri pomurske pjesme uz pratnju tamburaša.

Inače, sumartonski KUD već prije tri godine bio je pozvan na smotru folklora, i nakon što je lani kulturno društvo iz Starih Jankovaca gostovalo na Martinju u Sumartonu, gostovanje je uzvraćeno. Članovi KUD-a Sumarton osim Starih Jankovaca posjetili su i gradove Vinkovce i Vukovar.

Beta

Foto: Čaba Prosenjak

Dan sela u Pustari

Povodom Duhova u Pustari se priređuje Dan sela. Dobra je to prigoda da se žitelji sela druže, razgovaraju, skupa kuhaju, pjevaju, zabavljaju se kako bi im se osnažio osjećaj zajedništva. Budući da su Pustarci oduvijek bili ljubitelji nogometa, a njihov nogometni klub je vrlo djelatna, prvog dana proslave, 26. svibnja, održane su nogometne utakmice između domaće momčadi i ekipe iz naselja Miklosfa u kojem domaćini nisu mogli odoljeti jakom navijanju pa su «morali» pobijediti.

Kako bi se pobjeda dostojno proslavila, u nedjelju, 27. svibnja, svi naraštaji imali su mogućnosti da se vesele. Pošto je u jutarnjim satima pred spomenikom odana počast palim junacima svjetskih ratova i održana sveta misa, pred seoskim domom i u dvorištu dječjeg vrtića djeca su mogla upoznati razne obrte, zanate: lončarstvo, svječarstvo, pletenje, slikanje tijela, izradu figurica od balona. Dok su se djeca zabavljala ručnim radovima, postavile su se skupine kuhara iz raznih naselja da odmjere svoje umijeće u kuhanju gulaša. Dvorište se napunilo golemim kotlovima, i gotovo je svaka skupina pripremila drugo jelo. Bilo je gulaša od divljači s dedelom, srneći perkelt, sarma, gulaš od krumpira, od bunceka, od graha, govedine i raznih sastojaka. Kušalo se, solilo, dodavao se začini, vino i još paprika, jer nije bio važan samo okus, nego i izgled jela.

Oni koji nisu ljubitelji gulaša mogli su kušati pečenu ribu, krvavice, piletinu, palačinke i lepinje. Posve je sigurno da nitko nije ostao gladan. Najboljim kuharima dodijeljene



Unučica s prabakom

su i nagrade, koje je uručio Tibor Szirti, načelnik Pustare, i Stjepan Mađar, predsjednik Hrvatske manjinske samouprave. Prvo mjesto osvojila je skupina iz Strugne (Eszteregnye), drugo kaniška skupina, a treće mjesto domaći kuhari. Kulturni program mještani su željno očekivali, i dupkom napunili dom kulture. Po ustaljenom običaju, započela su polaznici dječjeg vrtića s dvojezičnim programom: dječjim igrama, pjesmicama, brojalicama. Potom je slijedio program kaniških citaraša i učenika serdahelske osnovne škole, koju pohađa i nekolicina Pustaraca. Izvodili su moderne pjesme i zabavnu glazbu. Burnim je pljeskom nagrađen domaći ženski pjevački zbor, koji je pjevao hrvatske i mađarske pučke pjesme. Dan je okončan zabavom i vatrometom.

Kako bi se svi žitelji dobro zabavljali, na Danu sela Pustare pomagali su mnogi mještani materijalno i svojim radom.

Beta



Program „vrtićaša“